

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки першого (бакалаврського) рівня

спеціальності **014 Середня освіта**

предметної спеціальності **014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)**

спеціалізації **014.021 Англійська мова та зарубіжна література**

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література

Силабус практики «Педагогічна практика» підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.021 Англійська мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. АНГЛІЙСЬКА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

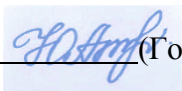
Розробники:

Гордієнко Ю. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

Близнюк Л. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології

Михальчук С. О., кандидат політичних наук, старший викладач кафедри романської філології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Гордієнко Ю.А.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 30. 08. 2023 р.

Завідувач кафедри практики англійської мови проф. Коляда Е. К.

© Гордієнко Ю. А., Близнюк Л. М.,
Михальчук С. О., 2023 р.

І. ОПИС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) 014.021 Англійська мова та зарубіжна література Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Педагогічна
		Рік навчання 4
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Семестр 8
		Консультації 10 год.
Мова навчання: українська, німецька / французька, англійська		Самостійна робота 140 год.
		Форма контролю: залік

Таблиця 2.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) 014.021 Англійська мова та зарубіжна література Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Навчальна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Консультації 18 год.
Мова навчання: українська, німецька / французька, англійська		Самостійна робота 132 год.
	Форма контролю: залік	

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Гордієнко Юлія Анатоліївна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. (099)7399786
	gordijenko@vnu.edu.ua yulia.gord.8@gmail.com

Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.
Прізвище, ім'я та по батькові	Михальчук Світлана Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат політичних наук
Вчене звання	-
Посада	старший викладач кафедри романської філології
Контактна інформація	м.т. (096)6770341 mykhalchuk.svitlana@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.
Прізвище, ім'я та по батькові	Близнюк Людмила Миколаївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри англійської філології
Контактна інформація	м.т. (050)1412503 Bluzniuk.Luda@vnu.edu.ua , luda_blysnjuk@ukr.net
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700 Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Педагогічна практика з англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури у старших класах ЗЗСО є важливою складовою циклу професійної підготовки майбутнього вчителя англійської та другої іноземної мов та зарубіжної літератури. Під час педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти здобувачі освіти мають усі потрібні умови для застосування теоретичних знань, вдосконалення практичних навичок та вмінь, оволодіння сучасними методами, прийомами та формами організації праці в галузі їх майбутньої спеціальності. Також здобувачі мають можливість на практиці апробувати різноманітні підходи до налагодження професійної діяльності, зокрема компетентнісний, діяльнісний, комунікативний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, диференційований та інші.

Здобувачі освіти 4 курсу спеціальності *014 Середня освіта* спеціалізації *014.021 Англійська мова та зарубіжна література* проходять педагогічну практику з англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури з відривом від освітнього процесу у 8-му семестрі. Практика відбувається у закладах загальної середньої освіти (базах практики), визначених відповідно до Договору «Про співпрацю у сфері практичної підготовки студентів», укладеного між Волинським національним університетом імені Лесі Українки та управлінням освіти Луцької міської ради. В окремих випадках студенти можуть проходити виробничу педагогічну практику за місцем їх проживання. Протягом цього періоду здобувач-практикант вивчає досвід учителів другої іноземної (німецької /

французької) мови та зарубіжної літератури, ознайомлюється з організацією освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти, проводить уроки з англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури у старшій школі, вивчає особливості роботи та обов'язки класного керівника, досліджує виховний процес у класі.

Пререквізити. Для виконання програми практики здобувачеві необхідні знання, уміння та навички, здобуті протягом 1-7 семестрів у процесі вивчення таких освітніх компонентів: «Психологія», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», «Друга іноземна мова», «Теоретичний курс англійської мови», «Теоретичний курс другої іноземної мови», «Курсова робота з фаху», «Педагогічна практика» (ОК 24 і 25).

Постреквізити. Знання, уміння та навички, сформовані під час проходження педагогічної практики, знадобляться здобувачам освіти для успішного складання ОК «Атестаційний іспит».

2. Мета і завдання практики

Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань та компетенцій, отриманих студентами у процесі вивчення теоретичних освітніх компонентів циклу загальної та професійної підготовки, практичних навичок за освітньою-професійною програмою *Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література*, а також збір матеріалу для виконання курсових робіт. **Результатом** педагогічної практики є узагальнення та вдосконалення набутих компетенцій, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом і формування готовності випускників до успішного складання атестаційного іспиту та професійної діяльності.

На виробничу практику здобувачі освіти денної форми навчання направляються наказом ректора Університету, а студенти заочної форми навчання – розпорядженням декана факультету відповідно до графіка освітнього процесу та погоджених договорів. Здобувачі освіти денної форми навчання (не більше 20%) та заочної форм навчання у разі їх працевлаштування за фахом та при наявності відповідних підтверджуючих документів можуть, за погодженням керівника практики від кафедри, Університету, пропонувати базу практики за основним місцем роботи.

Завдання навчальної практики.

За результатами практики, здобувачі освіти мають бути компетентними у таких питаннях:

- складання планів-конспектів уроків з англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури у базовій школі;
- аналіз та самоаналіз проведених та відвіданих уроків англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури;
- проведення уроків з англійської та другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури у старших класах ЗЗСО;
- проведення годин спілкування з учнями;
- проведення виховного заходу у ЗЗСО, складання сценарію до нього;
- аналіз навчальних програм та складання календарно-тематичних планів;
- використання сучасних методів, прийомів і форм роботи з учнівським колективом у процесі планування та проведення уроків з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури;
- застосування компетентнісного, діяльнісного, комунікативного та особистісно-зорієнтованого та інших підходів до планування і провадження професійної діяльності.

Проходження педагогічної практики з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури передбачає як формування основних загальних та професійних компетентностей, так і **наскрізних умінь**, що є їхніми складовими. Розвиток критичного мислення передбачає здатність визначати характерні ознаки різноманітних явищ, інтерпретувати та оцінювати явища і ризики, аргументувати свою позицію. Вміння усно та письмово висловлювати власні думки, логічно обґрунтовувати свою позицію, діяти творчо та ефективно, продукувати оригінальні ідеї, проявляти ініціативність, активно шукати способи вирішення проблем, проявляти лідерські якості, адекватно керувати емоціями, розв'язувати проблемні та конфліктні ситуації, співпрацювати з іншими на основі поваги, толерантності та групової взаємодії – розвиток цих соціальних умінь є обов'язковим елементом освітнього компонента «Педагогічна практика».

У процесі проходження педагогічної практики використовуються такі **методи**:

- пояснювально-ілюстративний та репродуктивний (розповідь, пояснення, консультація, демонстрація);
- порівняльний (компаративний); літературознавчий аналіз;
- проблемно-пошуковий (дослідницький метод) (спостереження, узагальнення, синтез, аналіз, порівняння, робота з науково-методичною й довідковою літературою, документацією освітнього процесу);
- комунікативно-творчий з елементами інтерактивного навчання (вирішення педагогічних творчих завдань; спільне розв'язання проблем, робота з учнівським колективом, ситуаційний аналіз, рольові ігри, мозковий штурм, дискусія, оцінка і т.д.).

3. Результати навчання (компетентності)

За результатами практики у здобувачів буде сформовано загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

- ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
- ЗК2.** Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.
- ЗК4.** Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами англійської, другої іноземної мов та зарубіжної літератури та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ФК 10. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі загальної середньої освіти.

ФК 11. Здатність проектувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК 12. Здатність використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей школярів у процесі навчання іноземної мови.

ФК 13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у ЗЗСО, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК 14. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

ФК 15. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

ФК 16. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

Програмні результати навчання:

ПРН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично *оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН6. *Називає і пояснює* принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

ПРН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 14. *Застосовує* на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів.

ПРН 15. *Вміє* складати конспекти уроків різних типів, у тому числі для проведення у дистанційному режимі.

ПРН 16. *Обирає* педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.

ПРН 17. *Оцінює* ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітнього контексту.

ПРН 18. *Уміє* здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН 19. *Характеризує* тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, визначає світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; *аналізує* твір за його ознаками і в контексті епохи, *називає* жанрові особливості твору, оперуючи термінологією.

ПРН 20. *Демонструє* володіння іншомовною комунікативною компетентністю відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в усіх видах усного і писемного спілкування.

ПРН 21. *Доводить* конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства і одиницями різних рівнів системи мови, *пояснює* мовний і мовленнєвий матеріал, *вміє* сам і *навчає* учнів користуватися словниками різних типів.

ПРН 22. *Аналізує, коментує, реферує і перекладає* тексти різних стилів і тематики, демонструючи лексичну, граматичну і стилістичну компетентності.

ПРН 23. *Уміє* критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

ПРН 24. *Демонструє* здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Обов'язки керівників практики та здобувачів-практикантів

Керівник практики від кафедр практики англійської мови та англійської філології і кафедри німецької філології / кафедри романської філології:

- контролює перед початком практики підготовленість баз практики та прибуття здобувачів освіти на базу практики, проведення відповідних заходів;
- проводить інструктаж здобувачів освіти з охорони праці і техніки безпеки, контролює їх дотримання;
- забезпечує безпосереднє керівництво практикою здобувачів освіти на робочих місцях;
- забезпечує необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння здобувачами освіти навичками, уміннями, знаннями відповідно до силабусу практики;
- веде облік присутності здобувачів освіти на робочих місцях під час практики;
- контролює виконання здобувачами освіти правил внутрішнього розпорядку;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики, надання здобувачам освіти необхідних документів (договір, направлення, щоденник, ін.). До початку практики повідомляє здобувачів освіти про систему звітності з практики, а саме: подання письмового звіту – щоденника практики зі звітом про проведені дії (маніпуляції) та засвоєння практичних навичок;
- перевіряє звітну документацію здобувачів освіти після завершення практики та у складі комісії приймає залік з практики, що є підсумковою оцінкою з виробничої практики здобувача освіти.

Керівник від бази практики разом з керівником (координатором) від закладу освіти:

- доводить до відома здобувачів освіти завдання практики, організовує і контролює її відповідність силабусу і графікам проведення практики;
- проводить інструктаж здобувачів освіти з охорони праці і техніки безпеки, контролює дотримання здобувачами освіти правил внутрішнього трудового розпорядку, техніки безпеки;
- спільно з керівником (координатором) практики від кафедри Університету організовує переміщення здобувачів освіти на робочих місцях;
- забезпечує безпосереднє керівництво практикою здобувачів освіти на робочих місцях;
- забезпечує необхідні умови на кожному робочому місці для оволодіння здобувачами освіти навичками, уміннями, знаннями відповідно до силабусу практики.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:

- повністю виконати завдання, передбачені силабусом практики;
- виконувати на базі практики правила внутрішнього трудового розпорядку;
- вивчити і чітко дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за доручену роботу, її результати нарівні зі штатними працівниками;
- вести щоденник практики, іншу звітну документацію, передбачену силабусом практики;
- подати керівнику (координатору) практики письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених силабусом;
- своєчасно скласти визначену у навчальному плані форму контролю з практики.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 3.

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	- Затвердження керівників практики від Університету та закладу загальної середньої освіти (від кафедр практики англійської мови, англійської філології, німецької філології / романської філології). - Проведення настановної конференції. - Вибір здобувачами освіти бази практики. На період практики керівник практики призначає старшого кожної студентської підгрупи. - Ознайомлення з програмою практики, її метою та основними завданнями. - Складання і затвердження плану роботи здобувача-практиканта.
2. Ознайомлювальний	На ознайомлювальному етапі здобувачі - беруть участь у настановній конференції з організації педагогічної практики; - ознайомлюються з діяльністю закладів загальної середньої освіти, педагогічними колективами, посадовими обов'язками та документацією; - спостерігають за навчальним процесом та ознайомлюються з сучасним рівнем навчально-виховної діяльності на уроках з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти; - вивчають особливості планування навчального процесу та складають індивідуальний план роботи; - вивчають систему навчальних засобів з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури (структура, зміст та використання підручників з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури); - спостерігають за роботою вчителів-методистів на уроках з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури, беруть участь в обговоренні та аналізі відвіданих занять; - ознайомлюються з методичними базами закладів загальної середньої освіти.
3. Основний	На основному етапі здобувачі-практиканти - опановують сучасні технології педагогічної діяльності вчителів англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури і дидактичні матеріали, а також мультимедійні та технічні засоби для проведення уроків англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури; - здійснюють підготовку та проведення уроків англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури за розкладом учителів; - відвідують та аналізують заняття, проведені іншими здобувачами-практикантами;

	- складають плани-конспекти залікових уроків з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури; - проводять відкриті залікові заняття; - виконують обов'язки класного керівника, готують та проводять виховний захід, оформляють до нього сценарій.
4. Підсумковий	Підсумковий етап передбачає - підготовку здобувачами-практикантами необхідних звітних матеріалів; - підготовку для оцінювання керівником практики звітної документації; - участь у підсумковій конференції; - захист звіту та матеріалів практики.

V. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На підготовчому етапі здобувачі складають індивідуальний план роботи на весь період педагогічної практики. В індивідуальному плані повинні бути вказані всі види робіт, передбачених програмою практики.

Таблиця 4.

№	Зміст завдання
1	Пройти інструктаж про порядок проходження педагогічної практики з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури та з техніки безпеки (в університеті та на базах практики)
2	Ознайомитись зі шкільною навчально-методичною документацією, навчальним планом закладу загальної середньої освіти, планами роботи вчителів, правилами охорони праці
3	Проаналізувати чинні в поточному навчальному році програми з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури, систему навчальних засобів.
4	Ознайомитись з особливостями навчального планування (календарне та тематичне планування), планів-конспектів уроків.
5	Розробити індивідуальний план роботи на період проходження педагогічної практики.
6	Здійснювати планування роботи на тиждень.
7	Відвідувати уроки англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури, які проводять вчителі від бази практики.
8	Здійснити детальний аналіз відвіданих уроків вчителів англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури від бази практики.
9	Вести щоденник практики.
10	Підібрати дидактичні матеріали, технічні та інтерактивні засоби для проведення занять з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури.
11	Розробити плани-конспекти уроків, подати їх на затвердження керівникам від бази практики перед проведенням уроків.
12	Здійснювати взаємовідвідування, обговорення та аналіз занять інших здобувачів-практикантів.
13	Зробити детальний аналіз відвіданих уроків здобувача-практиканта.
14	Проводити уроки з англійської, другої іноземної (німецької / французької) мов та зарубіжної літератури за розкладом вчителів від бази практики.

15	Здійснювати самоаналіз проведених уроків.
16	Підготувати та подати для оцінювання керівникам від бази практики та від кафедр практики англійської мови / англійської філології та кафедр німецької / романської філології плани-конспекти залікових уроків.
17	Провести залікові уроки.
18	Здійснити детальний самоаналіз залікових уроків з урахуванням відгуків керівників від бази практики та від кафедр практики англійської мови та англійської філології та кафедр німецької / романської філології.
19	Виконувати обов'язки класного керівника.
20	Проводити години спілкування (години класного керівника) з учнями у класі.
21	Провести виховний захід у класі та підготувати сценарій до нього.
22	Оформити звіт про проходження практики.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 5.

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів тах
I. Оцінювання роботи здобувача на базі проходження практики	20 балів
1. Підготовка до уроків з англійської мови та їх проведення (оцінює методист з англійської мови від бази практики)	5 балів
2. Підготовка до уроків з другої іноземної (французької / німецької) мови та їх проведення (оцінює методист з англійської мови від бази практики)	5 балів
3. Підготовка до уроків з зарубіжної літератури та їх проведення (оцінює методист з зарубіжної літератури від бази практики)	5 балів
4. Виконання обов'язків класного керівника (оформлення сценарію проведеного виховного заходу)	5 балів
II. Оцінювання роботи здобувача фахівцями ЗВО. Методична та лінгвістична компетентність студента.	50 балів
Англійська мова	20 балів
1. Оформлення планів-конспектів 3 уроків з ескізами допоміжних засобів навчання	15 балів
2. Аналіз відвіданого уроку з англійської мови студента-практиканта	5 балів
Друга іноземна мова	20 балів
1. Оформлення планів-конспектів 3 уроків з ескізами допоміжних засобів навчання	15 балів
5 Аналіз відвіданого уроку з другої іноземної мови (французької / німецької) студента-практиканта	5 балів
Зарубіжна література	20 балів
1. Оформлення планів-конспектів 3 уроків з ескізами допоміжних засобів навчання	15 балів
2. Аналіз відвіданого уроку з зарубіжної літератури студента-практиканта	5 балів
III. Захист практики (залік відбувається на кафедрах згідно розподілу студентів)	20 балів
1. Заліковий урок з англійської мови та оформлений план-конспект до нього (оцінює методист з англійської мови)	5 балів
2. Заліковий урок з другої іноземної мови (французької / німецької) та	5 балів

оформлений план-конспект до нього (оцінює методист з другої іноземної мови (французької / німецької))	
3. Заліковий урок з зарубіжної літератури та оформлений план-конспект до нього (оцінює методист із зарубіжної літератури)	5 балів
4. Вчасне оформлення документації та звіту про проходження педагогічної практики	5 балів
Загальна кількість балів	100 балів

Політика оцінювання

Педагогічна практика та контроль її результатів здійснюється згідно з [Положенням про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перескладання.

Проходження практики є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та скласти його керівнику практики.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час педагогічної практики здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: [Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#); [«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#)) та виконувати передбачені програмою творчі завдання (плани-конспекти уроків, аналіз уроків, сценарій виховного заходу, тощо) самостійно. Здобувачі зобов'язані подавати покликання на праці, якими користувалися у процесі виконання завдань педагогічної практики, вказувати використані ресурси, джерела ілюстративного матеріалу, бібліографічні відомості.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Під час проходження педагогічної практики визнаються результати навчання, отримані в формальній / неформальній / інформальній освіті протягом першого місяця семестру, в якому відбувається практика. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Педагогічна практика оцінюється відповідно до ЄКТС за 100-бальною системою.

Основним документом є щоденник педагогічної практики, що відображає поточну діяльність здобувача-практиканта, етапи виконання завдань. Щоденник є частиною звітної документації. Практикант зобов'язаний регулярно його заповнювати, робити відповідні записи та відмітки про виконання індивідуального плану, на вимогу керівника практики подавати щоденник на перевірку.

Формою звітності за практику є підсумковий письмовий звіт. Підсумкове оцінювання педагогічної практики відбувається на підставі захисту звіту про проходження практики, відгуків керівників практики від кафедри практики англійської мови / кафедри англійської філології, кафедри німецької філології та бази практики, перевірки звітної документації та участі здобувача у підсумковій конференції.

За умов вчасного подання на перевірку необхідної звітної документації, позитивних відгуків керівників від бази практики, від кафедри практики англійської мови / кафедри англійської філології та кафедри німецької філології / кафедри романської філології, представлення результатів педагогічної практики на захисті, здобувач отримує відповідний підсумковий бал. На залік з виробничої практики здобувач освіти має представити весь пакет документів, передбачених силабусом практики (щоденник практики, результати виконання індивідуального завдання, письмовий звіт про проходження практики тощо).

Звіт про проходження педагогічної практики захищається студентом перед комісією. До складу комісії входять: керівники практики від кафедри практики англійської мови / кафедри англійської філології та кафедри німецької філології / кафедри романської філології. Комісія оцінює результати проходження здобувачами педагогічної практики за визначеною шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики впродовж десяти днів після завершення педагогічної практики. Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених силабусом педагогічної практики. Кількість балів (оцінка) за виробничу практику вноситься в залікову відомість, індивідуальний навчальний план студента і враховується для студентів під час визначення розміру стипендій разом з іншими підсумковими оцінками. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку здобувачу освіти надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умов отримання незадовільної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії здобувачу освіти пропонується повторне вивчення освітнього компонента (повторне проходження практики), або він відраховується з Університету.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Близнюк Л. М., Трушковська А. Д. Традиційний та дигітальний підходи до вивчення німецької лексики: методи та особливості. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: наук. журнал. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика». № 82. 2022. С. 150–155.
2. Близнюк Л. М., Гість А. А. Перетворення помилок на можливості: формування нової культури реагування на помилки в новій українській школі. Науковий журнал «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка») Випуск № 9 (23) Київ: 2023. 685 с. С. 259–271.
3. Гордієнко Ю. А., Гусак Л. Є. Практика толерантної англомовної комунікації : методичні рекомендації. Луцьк, 2017. 176 с.
4. Гордієнко Ю. А., Домальчук Л. Методи ефективного інклюзивного навчання в освітніх закладах. Теоретичні та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища на заняттях з іноземної мови : зб. матер. наук.-метод. сем. (м. Луцьк, 19 травня 2022 р.) / упоряд.: Н. П. Яцишин. Луцьк, 2022. С. 8–12.
5. Гордієнко Ю. А. Виправлення помилок на заняттях з іноземних мов у ЗВО. Пріоритети германської та романської філології: збірник матеріалів XVI Міжнародної наукової онлайн-конференції, 7-8 жовтня 2022 року. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 15–17.
6. Гордієнко Ю., Приходько С. Різноманітні підходи до планування уроку англійської мови у ЗЗСО. Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов: зб. тез доповідей Міжнар. наук. конф. (21–22 червня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 67–69.
7. Гордієнко Ю. А. Технологія «перевернутого навчання» англійської мови у ЗВО. Інновації в освіті: закономірності, тренди, потреби: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. 28 березня 2023 року [Електронний ресурс] / [редкол. І. О. Кучинська та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 143–147.
8. Гордієнко Ю. А., Семенюк Т. П. Тренінг «Навчаємось педагогічної толерантності»: змістові та методичні особливості імплементації у навчальний процес ЗВО. Актуальні питання іноземної філології. Луцьк, 2019. № 11. С. 47–52.
9. Гордієнко Ю. А. Тренінг «Навчаємось педагогічної толерантності» : методичні рекомендації. Луцьк, 2017. 60 с.
10. Гусак Л.Є., Гордієнко Ю.А., Микитюк І.О. Професійна компетентність магістра як майбутнього викладача. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2023. № 9(23) 2023. С. 305–320.
11. Курс лекцій з методики викладання французької мови як іноземної : посібник для студ. вищ. заклад. освіти освітніх рівнів «бакалавр та «магістр» за спец. «французька мова» / авт.-уклад. А. В. Лепетюха. Вінниця : Нова Книга, 2019. 200 с.
12. Осіпова В. О., Гордієнко Ю. А. Навчання письму здобувачів ЗЗСО на уроках англійської мови. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки та освіти України в особливих умовах євроінтеграції» 3-4 травня 2023 року. Вінниця, 2023. С. 51–53.

13. Супрун М., Гордієнко Ю. Використання ІКТ у процесі навчання англійської мови при підготовці студентів гуманітарних спеціальностей. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 39. Т.3 С. 233–239.
14. Alla Kozak, Lyudmyla Blyznyuk, Tetiana Knysh, Oksana Ivanashko, Kateryna Honchar Online Learning as a Tool for the Education System in the Context of Digitalisation. Sciedu Press Journal of Curriculum and Teaching. Vol. 12, No 2 (2023). P. 132–143.
15. Bates, A. W. (2022). Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning (3rd ed.). Tony Bates Associates Ltd. 2022. <https://pressbooks.bccampus.ca/teachinginadigitalagev3m/>
16. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. Strasbourg : Conseil de l'Europe. Division des Politiques éducatives. Service de l'Education, 2018. 254 p.
17. Mykhailo Yatsyshyn, Nataliia Yatsyshyn, Yuliia Hordienko, Olha Melnychuk, Tetiana Semeniuk, Lina Sorokina. Innovative aspects of encouraging intercultural communication in native and foreign languages whilst training students of humanities in higher educational institutions (on the example of philological, pedagogical and legal training programmes). *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Issue 1, special XVIII. P. 21–25.
18. Larsen-Freeman Diane, Anderson Marti. Techniques and Principles in Language Teaching. Third Edition. Oxford University Press. 2015. 252 p.
19. Richards Jack C, Rodgers Theodore S. Approaches and Methods in Language Teaching. Third Edition. Cambridge University Press. 2014. 410 p.
20. Marianne Celce-Murcia, Donna M. Brinton, Marguerite Ann Snow, David Bohlke. Teaching English as a Second or Foreign Language. Fourth Edition. National Geographic Learning. HEINLE CENGAGE Learning. 2014. 708 p.

Інтернет ресурси

<https://www.britishcouncil.org/>

<http://www.tesol-ukraine.com/>

<https://americancouncils.org.ua/en/>

<https://prometheus.org.ua/>

<https://www.coursera.org/>

<https://ed-era.com/>

<https://ua.usembassy.gov/education-culture/regional-english-language-office/>